

Oponentský posudek habilitační práce Sarkopenie

Mgr. Michala Šteffla, PhD.

Habilitační práce může být buď tiskem vydaná monografie, nebo písemná práce, která přináší nové vědecké poznatky, nebo soubor uveřejněných vědeckých prací doplněný komentářem. Autor habilitační práce použil formu souboru 15 publikovaných vědeckých prací, jež souvisejí s tématem habilitace, ke kterým přidal text členěný do dvou částí – Komentář k souboru vědeckých prací a Výzkumné zaměření a charakteristika publikací zahrnutých do souboru. Komentář má šest částí, ve kterých je vedle úvodu, trefně nadepsaného „několik vět o sarkopenii“, ještě dalších několik vět o mechanismech vzniku sarkopenie, behaviorálních vlivech, diagnostice sarkopenie, prevenci a možnostech léčby sarkopenie a o sarkopenické obezitě u dětí (celkem 12 stran, včetně 3 obrázků a 1 tabulky). Druhá část je na 1,5 stránce a vyjmenovává předložené publikace a krátce charakterizuje jednotlivé tematické celky, do kterých je je možno rozdělit (etiopatogeneze, behaviorální vlivy, diagnostika, prevence a možnosti léčby, socioekonomické konsekvence sarkopenie a sarkopenie u dětí). Soubor vědeckých prací je uveden na 101 stranách habilitační práce a ve všech případech se jedná o kopie originálních publikací. Na závěr je uveden seznam 62 publikací, z nichž ve 12 je uveden habilitant jako první autor.

O kvalitě uvedených studií není třeba příliš diskutovat, protože byly většinou zveřejněny v renomovaných mezinárodních časopisech a musely tak projít přísným recenzním řízením. Zejména cenné jsou shrnující informace týkající se multifaktoriální etiopatogeneze sarkopenie a jeho korektní, i když poněkud problematické diagnostiky. Pro obor kinantropologie je velmi důležité i poznání, že pozitivní změna životního stylu může přinejmenším významně zpomalit hrozivý nárůst výskytu sarkopenie. Významné postavení pak má optimální pohybová aktivita, která signifikantně působí na prevenci tohoto geriatrického syndromu.

Protože je komentář pouze na několika stránkách, jsou formální chyby, které unikly autorovi při finální korektuře, spíš výjimečné (např. str. 10, řádek 11, chybí 998.7 milionů).

Zásadním nedostatkem habilitační práce je však skutečnost, že velmi stručný komentář neobsahuje žádný zobecňující závěr, který z uvedených publikací vyplývá. Chybí realistické zhodnocení, v čem habilitační práce svým zaměřením, úrovní a rozsahem představuje obohacení oboru kinantropologie. Přitom jednotlivé tematické celky, do kterých jsou publikace autora rozděleny, nabízejí shrnutí a závěry, které by mohly potvrdit korektnost napsané práce. Vzhledem k tomu, že se jedná o závažný problém, který může výrazně ovlivnit kvalitu života, eventuálně dietní intervence zejména u starších osob, u kterých je prevalence sarkopenie častější a

mnohdy i limitující diagnózou. Celkově komentář k uvedeným publikacím činí velmi strohý dojem a jeho rozšíření o závěrečnou a hodnotící část by nevadilo ani z hlediska jeho rozsahu.

Druhým největším nedostatkem habilitační práce jsou z hlediska formátování špatně provedené kopie originálních publikací. Dobře čitelných je pouze necelá čtvrtina uvedených stránek, naopak velmi špatně čitelných je asi 15 stran, zejména pokud se jedná o literaturu nebo tabulky. Přitom autor má jistě k dispozici svůj text, který odesílal do redakce a který může podle potřeby upravit tak, aby byl dobře čitelnou součástí habilitační práce (tak, jako text komentáře). Ledabylo kopií originálních článků nedozná text větší věrohodnosti, pouze výrazně znesnadní práci oponentům a eventuálním dalším čtenářům. Nesvědčí o respektu autora ke čtenáři, ale spíše o jeho despektu.

Vzhledem k tomu, že bude habilitační práce uložena na akademické půdě a bude k dispozici odborné veřejnosti, doporučuji autorovi ji ještě před obhajobou upravit po věcné i formální stránce tak, aby odpovídala nejen předpisům a smyslu habilitačního řízení, ale i prestižnímu postavení UK.

Pro obhajobu doporučuji zaměřit přednášku tak, aby bylo zřejmé, jaký význam může mít správný životní styl na výskyt sarkopenie. Optimální pohybový režim a odpovídající energetický příjem mohou pozitivně zasáhnout do působení celé řady faktorů, které jsou příčinou tohoto onemocnění, zejména pak u jedinců vyššího věku.

Přes uvedené výhrady mohu konstatovat, že habilitační práce Mgr. Michala Šteffla, Ph.D., splňuje požadavky na tento typ práce kladené. Z předložených výstupů je patrné, že vědecká práce tvořící jádro předkládané habilitační práce, je původní a ve výsledku přínosná pro další rozvoj kinantropologie – oboru, v němž se uchazeč hodlá habilitovat. Na základě tohoto konstatování doporučuji přijmout habilitační práci k obhajobě.

V Olomouci, 13. dubna 2018

Doc. MUDr. Pavel Stejskal, CS.